

ΠΛΑΪ' ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ

8.—

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Του καλυβιού μου τάχαρου
τὰ γυμνοπαραθύρια
μὲ τὸν Ἀπρίλη ντύθηκαν
καὶ μὲ τὸ Μάη γελάσαν.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἵστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς Ἀλίκης ὁ Παῦλος, ἂν καὶ μόλις εἶχε διαβεί τα πενηνταδύο, τόνωσε πῶς ἀρχινάει νὰ τραβάει στὰ γερατειά καὶ νὰ τραβάει ὄχι μὲ βῆμα ἀργό, μὰ τρέχοντας. Ἡ Ἀλίκη ἂν καὶ δὲν τοῦ μιλοῦσε καὶ τόσο στήν ψυχὴν καὶ δέντοῦδινε τὴν ἀγάπην ποὺ μὲ θάυτη θὰν τοῦ γιόμιζε τὸ ἄδειο μέστω, τὸν κρατοῦσε ὁμως, ἂν καὶ ὁ ἴδιος δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ἐξηγήσει πῶς καὶ γιατί, δεμένο τῇ ζωῇ. Τώρα ποὺ τὴν ἔχασε, ἔχασε μαζί τῆς καὶ τὰ θάρρητά του, ἀρχί- νησε νὰ τρέμει καὶ αὐτὸς πῶς καμιά ὥρα, καὶ ποὺ δὲν τὸ περίμενες πάνου στὴ δουλειά του ἢ στὸν ὕπνο του, ἢ τὴν ὥρα ποὺ τρώει, ἕνα χρ !... ὁ ἄκουσται μέσα του, κάτι θὰ σπάσει καὶ τὰ μάτια του γιὰ πάντα θὰ κλεί- σουνε.

Εἶχε κουραστῇ, πές, ἀπὸ τῇ ζωῇ. Τὴν εἶχε βα- ρεθεῖ καὶ ὁμως τὴν ἀγαποῦσε. Ἦθελε νὰ ζήσει ἀκόμη, νὰ ζήσει πολὺ, ποτὲ νὰ μὴν πεθάνῃ, γιατί τὸ συλλογι- ζότανε καὶ ἔτρεμε ἐσώψυχον, τὸ συλλογιζότανε πῶς πε- θάνονταν; Ἦθελε πιά νὰ χαίρεται τίς ὁμορφιὰς τῆς φύσης, τὰ λουλούδια, τὰ σεληνόφωτα, θάπαυε νὰ χαίρεται πιά τὴ Θούλα του, ποὺ μιά ὁμορφιά τῆς φύ- σης εἶτανε καὶ αὐτή.

Ὁ θάνατος γενικά, μὰ περισσότερο ὁ θάνατος ὁ ξαφνικός, τὸν τρόμαζε. Μήπως τόσο φίλοι του καὶ γνωστοὶ του δὲ χαθόνταν εἰς; Καὶ πολλές φορές, καὶ ποὺ καθότανε μοναχός του, δίχως νὰν ἀποζητᾷ, περνοῦσαν ἀπὸ τὸ νοῦ του μορφές γνωστές του, ποὺ ἢ συνεδέθηχε μὲ αὐτὲς μὲ γνωριμιὰ ἢ μὲ φιλικία, ἢ ποὺ τοῦχανε κάνει ἐντύπωση, δίχως νὰλλάξει ποτὲ μ' αὐτὲς μιά καλημέρα, — «Μορφές περαστικές», ὅπως τίς χα- ρακτήριζε ἕνα αἰσταντικὸ τραγοῦδι ποὺ τὸν εἶχε γητέ- ψει μιά φορά — μορφές τέτιες καὶ τόσες ποὺ ἀπὸ χρό- νους καὶ καιροὺς ἔπαψε πιά νὰν τις βλέπει πάσανε πιά νὰ χαίρουνται τὸν ἥλιο τῆς ζωῆς. Καὶ μονολογοῦσε καὶ ἔλεγε :

— Πόσοι, ἂχ πόσοι συνομιληκοὶ μου ἢ καὶ νεώτε- ροὶ μου ζοῦν ἀκόμα; Πόσοι δὲ φύγανε πρὶν ἔρθῃ ἀ- κόμα ἡ ὥρα τους καὶ πόσοι καρτεροῦνε τὸ χτύπημα τοῦ χάρου τὰναπάντεχον νὰ τοὺς ἔρθῃ σήμερον ἢ αὔριο ξαφνικά;

Καὶ συχνὰ τὸλεγε τῆς Θούλας του :

— Ἔτσι καὶ γὼ καμὴν ὥρα, παιδί μου, θὰ κλεί- σω τὰ μάτια μου καὶ θὰ πάψω πιά νὰ σε βλέπω καὶ νὰ σε χαίρουμαι !...

— Ἐσὺ δὲ θὰ πεθάνεις, πατέρα !... Ἐσὺ θὰ μείνεις ἀθάνατος !...

— Γιατί; τὴ ρωτοῦσε μὲ πικρὸ χαμόγελο.

— Γιατί μ' ἀγαπᾷς τόσο καὶ δὲ θὰ θελήσεις ποτὲ νὰ μοῦ κάνεις τὸ μεγάλο αὐτὸ κακὸ !...

— Ἐγὼ, φυσικά, δὲ θὰ θελήσω, μὰ τὸ κακὸ θὰ θελήσει !... τῆς ἔλεγε καὶ βουρκώνανε τὰ μάτια του.

Ἐνα χρόνο καὶ ἀπάνω, μετὰ τὸ θάνατο τῆς γυναίκας του, κράτησε ἡ νευρική του κατάστασις. Ἡ θανατοφοβία ἀρχίνησε σιγὰ σιγὰ νὰ τὸν ἀφίνει καὶ ἔτσι τὰποφάσισε ὀριστικά πιά νὰ στρωθεῖ στὴ δουλιὰ καὶ νὰ ξακο- λουθήσῃ τὸ μεγάλο του τὸ ρομάντζο ποὺ τὸχε ἀπὸ καιρὸ καὶ χρόνια παρατήσῃ στὴ μέσῃ.

Τὸ ρομάντζο του ἐπιγραφότανε «Ὁ ἀποδιωγμένος τῆς ζωῆς» καὶ διαδύζοντάς το τώρα ἀπὸ τὴν ἀρχή, γιὰ νὰ μπεῖ στὴ συνέχεια, εἶδε πῶς τὸχε πάρει ὄχι καὶ τόσο καλά, καὶ τόσο ἀληθινά, καὶ τόσκισε. Ἔπρεπε νὰ τὸ ξαναρχινήσῃ. «Ὁ ἀποδιωγμένος τῆς ζωῆς» ἔ- πρεπε νὰ τοῦ μοιάζει σὲ πολλά, γιατί μελετώντας τὴ ζωὴν του, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἀρχὴν ποὺ τὴν ἐνέωσε ἰσμεσήμε- ρα ποῦτοιμαζότανε νὰ τὴν ἀφίση, ἔβλεπε πῶς ἡ ζωὴν του, κάτω ἀπὸ τὰ συνηθισμένα τάχα καὶ ἀπὸ τὰ ἀδιάφορα, ἔκρυβε μιά τραγωδία ματωμένη ποὺ καλὰ θάκανε νὰ τὴν πάρῃ γιὰ βάζον τοῦ ἔργου του. Καὶ ἔτσι τὰρχίνησε, γράφοντάς το σὲ κατὶ μικρὰ μικρὰ τετρίτια, μὲ χαρτί ριγωμένο, τριάντα ὡς σαράντα κατεδατὰ τὸ καθένα καὶ ντυμένο μὲ μαζὶ χοντρὸ χαρτί.

«Ὁ Ἀποδιωγμένος τῆς ζωῆς» θάτανε ὁ τραγικός ἀθρῶπος, ὁ αἰσταντικός μὰ καὶ ὁ ἐνεργητικός ἀθρῶ- ρος μαζί, ποὺ πέρασε ὅλη τὴ ζωὴν του κυνηγώντας τὰ μεγάλα ἰδανικά, τῆς ἀπόλυτης ἀγάπης, τῆς ἀπόλυτης δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀπόλυτης λευτερίας, καὶ ἔτσι ἔμεινε ἔξω ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, τὴ συμβατι- κήν, καὶ ἀποδιώχτηκε στὸ τέλος, οἰχτρὸς καὶ ἀξιο- θρήνητος ναυαγός, στὴ γωνιά ἐνὸς φτωχοκομείου γιὰ νὰ περάσῃ καὶ, ἀνάμεσα σ' ἄλλα ναυάγια, τίς ἀπο- δέλοιπες μέρες τῆς βασιανισμένης του τῆς ζωῆς. Τὸ ρομάντζο θὰ γινότανε μεγάλο, ἔτσι τὸ σχεδίαζε, μὲ σωρὸ ἐπεισόδια καὶ ἐάζοντας στὸν καθρέφτη μπροστὰ τῇ δικῇ του τῇ ζωῇ λογάριζε τὸν ἥρωά του, τὸν Τέλην Στρατιῶν, νὰν τὸν ζουγραφίσει πρὶν λαμπρὸ ἀν- ἔτι εἶτανε ὁ ἴδιος, ρίχνοντάς τονε στοὺς μεγάλους ἀ- γῶνας τῆς ζωῆς ποὺ τοὺς ὀνειρεύτηκε μὰ καὶ ποὺ δὲν ἀποκότησε καὶ ὁ ἴδιος νὰν τοὺς γευτεῖ, συγκρατούμενος πάντα ἀπὸ μιά φυσικὴν του μικροψυχία.

Κάθε τετράκι ποὺ γιόμιζε τὸ διάβαζε πρῶτα στὴ Θούλα του, γιὰ νὰκούσῃ τὴν κρίσιν τῆς. Μὰ ἡ Θούλα τὸν ἀγαποῦσε τόσο, ποὺ ξεχονότανε ἀμέσως σὲ θαυμασμούς. Ποῦ τὴν ἀφίει ἡ ἀγάπην τῆς νὰ ἴδῃ καὶ ψεγάδια ! Ὑστερα τὸπαίρνει καὶ πῆγαινε στὸ σπῆτι τῆς Αἰνᾶς καὶ τῆς τὸ διάβαζε. Καὶ ἡ Αἰνᾶ, ὅσο καὶ ἂν τὸν ἀγαποῦσε, ἡ ἀγάπην δὲ σκότιζε καὶ τὴν κρί- σιν τῆς, καὶ γιὰ τοῦτο πάντα εἶχε κατὶ νὰν τοῦ πεῖ, κατὶ νὰν τοῦ παρατηρήσῃ, κατὶ μὲζῖτου νὰ συζητήσῃ, καὶ ὠφελιώτανε σημαντικά, καὶ πάντα κατὶ διόρθωνε, ὕστερ' ἀπὸ κάθε διάδομα. Ἡ Αἰνᾶ γι' αὐτὸν εἶτανε ἡ κριτικὴ κνισάρα, ποὺ ρήχνοντάς τῆς τὸ ἔργο του τὸδύναζε ἀπαλλαγμένο ἀπὸ κάθε βλαβερὸ καὶ ἀνωφέ- λευτο.

Ὡςτόσο ἡ θανατοφοβία δὲν ἐνοχλοῦσε ἀργὰ καὶ ποῦ ἀκόμα. Κάθε νύχτα, ἐν μάλιστα δούλευε κα- πῶς πολὺ καὶ ἔπεφτε νὰ κοιμηθεῖ, ὁ φόβος τοῦ ξαφνι- κοῦ θανάτου τὸν ἐβασάνιζε μιά ὥρα στὸ κρεβάτι.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Πραξιτέλη 29 (ἐπάνω πάτωμα)

Συντρομὴ χρονιάτικη: Δρ. 20.

Βρίσκεται σὲ ὅλα τὰ κιόσκια καὶ πουλιέται 20 λεπτὰ τὸ φύλλο.

2.

καὶ τὸν ἔπαιρνε ὁ ὕπνος μὲ τὴν πεπολθὴση πῶς τὸ πρῶτ' ἔθ' ἔξυπνήσει γιὰ νὰ τελιώσῃ τὸ ρομάντζο του.

Ἰσως σ' αὐτὸ νὰ φταίει, συλλογιζότανε, καὶ τὸ σπῆτι πού μὲ τίς ἀνιερὲς θύμησες τοῦ πλάκωνε τὴν ψυχὴ, τοῦ τελιάριζε τὰ νεῦρα. Τάποφάσισε λοιπόν, ἀφοῦ πρῶτα συνεννοήθηκε καὶ μὲ τὴ Θούλα, νὰν τὸ νοικιάσει τὸ σπῆτι καὶ νὰ πάει νὰ καθίσει σ' ἕνα σπιτάκι ἀνοιχτόκαρδο, ἰσόγειο κ' ἐφύχωρο καὶ μὲ περβολάκι μεγαλοῦτσικο, πούγε χτιστὴ ἴσως τὴν ἐκεῖ κάτου στὴν ἐξοχί, κοντὰ στὸ σπῆτι τῆς Λίνας.

Ἡ ἀπόφασί του αὐτὴ γέννησε καὶ δευτέρη, ἀκόμη καλύτερη. Μιὰ καὶ τὸ σπῆτι εἶναι τόσο εὐρύχωρο γιὰ νὰ μὴν κατοικήσῃ σ' αὐτὸ καὶ ὁ Πέτρος μὲ τὴ Λίνα καὶ μὲ τὸ παιδάκι τους; Ἡ Θούλα τὸ καταχάρηκε ἅμα τᾶκουσε, μὰ καὶ ὁ Πέτρος τὸ δέχτηκε δίχως ἀντιλογία. Τὴ Λίνα δὲν τὴ ρωτήσανε. Τὸ ἔβλεπε ἀπὸ πρὶν πόσο πόσο θεὰν τὸ χαρεῖ. Καθίσανε λοιπὸν στὸ καινούριο σπῆτι ὅλοι μαζί καὶ ἡ ζωὴ τους ἀρχίνησε ἀμέσως νὰ καινουριώνει καὶ νὰ φεύγουν οἱ μαυρὲς σκέψεις ἀπὸ τοῦ Παύλου τὴν ψυχὴ. Τὸ ρομάντζο τώρα προχωροῦσε πολὺ καὶ λογάριάζε πῶς σὲ τρεῖς μῆνες τὸ πολὺ θεὰν τῷχει ἔτοιμο καὶ θὰ μπορεῖ νὰν τὸ δώσει στὸν τυπογράφο.

Ἡ Ἄννα ταχυτικὰ τοῦγραφε. Εἶχε πάει, τώρα πού κλοκαίρεψε, στὴν Ἐλβετία, μὲ τὸν Ἀποστόλη Ἀβραμὴ πάντα, νὰ περάσουνε δυὸ τρεῖς μῆνες, καὶ τοῦγραφε ἀκόμη πῶς σ' ἕνα χρόνο τὸ πολὺ δὲ θάχει πιά ἀνάγκη νὰν τῆς στέλνῃ παρὰδες γιὰτὶ ὁ Ἀβραμὴς τώρα πλῆζει στὸ βασιλικὸ θέατρο, στὴν ἐρχήστρα, καὶ αὐτὴ πάλι ἔχει μερικὲς παραδόσεις πιάνου, μὰ ὡς τοῦ χρόνου, ἐλπίζει, θάχει περισσότερες καὶ ἔτσι θεὰν τὰ περνάει καλὰ. Νὰ γυρίσῃ στὸν τόπο τῆς δὲ τῷχει σκοπό. Μὰ κανένα κλοκαίρι θὰ κατεδεῖ στὴν Ἑλλάδα, πάντα μὲ τὸν Ἀβραμὴ, νὰ φιλήσῃ τὸ χέρι του καὶ νὰ ἴδῃ τὴν ἀδελφοῦλα τῆς. «Ἀλήθεια, πατέρα, τοῦγραφε, δὲν τὴ στέλνεις καὶ τὴ Θούλα ἐδῶ; Μὰ τὴ μανίλα πούχει μὲ τὸ θέατρο δὲν ἔχεις πόσο ἔχει νὰ ἀφελῇται».

Ὁ Παῦλος, καὶ μόνο πού τὸ διάβασε αὐτὸ ἀναλύθηκε σὲ δάκρυα. Νὰ φύγῃ καὶ ἡ Θούλα του; ποτέ! Αὐτὴ θὰ νὰ τοῦ κλείσῃ μιὰ μέρα τὰ μάτια. Ὡστόσο τῆς εἶπε, γιὰ νὰ ἴδῃ τὴ γνώμη τῆς. Ἄν τοῦ εἶτανε κι' αὐτὸ τυχερό, θὰ τὸ ὑπόφερνε, καθὼς καὶ ὅλα.

— Βασίλισσα νάτανε νὰ γενῶ, πατέρα, δὲ θάφευγα ἀπὸ κοντὰ σου! τοῦ εἶπε ἡ Θούλα καὶ αὐτὸς δοκίμασε μιὰ ἀπὸ τίς μεγαλύτερες χαρὲς τῆς ζωῆς τῆς μὲ τὰ λόγια τῆς.

Μετὰ τρεῖς μῆνες τοῦγραφε ἡ Ἄννα πῶς ἀπόχτη-

σε καὶ ἀγωνάκι. «Ζοῦμε, τοῦγραφε, τρισευτυχισμένοι μὲ τὸν Ἀποστόλη, ὅπως ἡ Λίνα μὲ τὸν Πέτρο. Ὁ Ἀποστόλης σοῦ φιλεῖ τὸ χέρι, πατέρα». Νὰ, λοιπόν, πού τὸ μεγάλο του τὸ κορίτσι, ἡ Ἄννα του, ἐρχότανε νὰ πραγματοποιήσῃ ἕνα ὄνειρό του, τὴ λευτέρη ζωὴ. Μὰ καὶ ἡ Θούλα του, πού δγγῆκε δυὸ τρεῖς φορὲς στὴ σκηνή, σ' ἐρασιτεχνικὲς παράστιας, τάποφάτισε πιά νὰφροσιωθεῖ στὸ θέατρο, νὰν τὸ κάνει ἐπάγγελμά τῆς, κ' ἕνα μόνο τὴν κρατοῦσε, πῶς ἂν ἐμπαινε σὲ θέατρο, θάναγκαζότανε νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, νὰ μένῃ μερικὸς μῆνες τὸ χρόνο μακριὰ ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς.

Ὁ Παῦλος δὲν τὴ βίαζε σὲ τίποτε. Τὴν ἄφινε νὰ κάνει ὅ,τι θέλει. Μιὰ φορὰ μόνο τῆς εἶπε τὰ βραχυτόχιστα τοῦτα λόγια:

— Τὴν Τέχνη, παιδί μου, δὲν πρέπει νὰ τὴν παίρνῃ κανεὶς ἐρασιτεχνικά. Πρέπει νὰν τῆς ἀφροσιώνεται ὁλόψυχα γιὰ νὰ τραβήξῃ μπροστά. Ἡ Τέχνη, γιὰ νὰ ναι Τέχνη, δὲ θέλει ἐραστὲς, θέλει σκληδούς.

Κι αὐτὸ εἶτανε τὸ μεγάλο του παράπονο, ὅχι γιὰ τὴν κόρη του, μὰ γιὰ τὸν ἑαυτό του. Τώρα πούγενε στὸ τέρμα τῆς ζωῆς τὸδλεπε πῶς δὲ δούλεψε ὅσο ἔπρεπε νὰ δουλέψῃ, πῶς κατασπατάλησε χρόνια καὶ χρόνια τῆς ζωῆς του, πότε στοὺς ἀγῶνες τοὺς δημοτικοὺς μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ πότε σὲ ἀνάξιες λόγου ἀσχολίες, ἐνῶ μπορούσε καὶ ἔπρεπε ὅλο αὐτόν του τὸν καιρό, στιγμὴ στιγμὸν νὰ μὴ χάνῃ, μὰ νὰν τὸν δῶνε ὅλονε στὴν ἐργασία του.

— Ἀλοίμονο! συλλογιζότανε. Σὰν εἶναι νέος καὶ νεὺς θαρρεῖ πῶς ἡ ζωὴ εἶναι ἀτέλειωτη καὶ πῶς πάντα ἔχει καιρό μπροστὰ του γιὰ νὰ κάνει ὅ,τι νειρεῖται. Καὶ μόνο σὰ γεράσει, σὰ φτάσῃ στὰ χρόνια μου, τὸ βλέπει πόσο σύντομη εἶναι ἡ ζωὴ καὶ πόσο ἀσχηματὴ λογάρισε!...

Μὲ τίς σκέψεις αὐτὲς τὸ ρομάντζο προχωροῦσε σὰ χελώνα ἀργὰ καὶ βραχέα. Καὶ κεῖ πού λογάριάζε πῶς σὲ τρεῖς μῆνες θὰν τῷχει τελιωμένο, πέρασε χρόνος καὶ μόλις τὰ κατάρρε νὰ δώσει ἕνα μέρος του, ὅτε τὸ μισό, στὸ τυπογραφεῖο. Μὰ τοῦτο ὅμως δὲν ἔφταιγε μόνο ἡ ἀργοκίνητη δουλιὰ του. Ἐφταιγε καὶ ἡ ἀπαίτηση πού εἶχε ἀρχινήσει, τώρα στὰ γερατιά, νάχει ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, καὶ γιὰ τοῦτο ἔγραφε κ' ἔσκιζε καὶ πάλι ξανάγραφε καὶ ξανάσκιζε καὶ κεῖ πού θαρροῦσε πῶς ἕνα κομμάτι εἶταν ἔτοιμο πιά γιὰ τύπωμα, τὸδλεπε λειψὸ καὶ στρωνότανε πάλι νὰ τὸ ξαναγράψῃ. Καὶ τὸ ρομάντζο ἔτσι χρειάστηκε ἀκόμη μισὸ χρόνο γιὰ νὰ βγῇ σὲ βιβλίο.

Ἡ ἐντύπωση πούκανε εἶτανε καλὴ, μὰ δὲ λογάρισε καθόλου τὴν τέτια ἐντύπωση, δὲν τανὲ συγκίνησε καθόλου. Αὐτὸς ὅλη του τὴ συγκίνηση τὴν ἔδλεψε τὸν καιρό πού τοῦγραφε, πού δημιουργοῦσε, γιὰτὶ εἶτανε ἀληθινὸς συγγραφέας κ' ἕνας ἀληθινὸς συγγραφεὺς συγκινεῖται μόνο σὰ δημιουργεῖ καὶ μόνο τότε τὴ δύναμή του χαιρέται.

Ἀφοῦ ἐφύλλισε τὸ πρῶτο ἀντίτυπὸ πού τοῦ φέρανε, ξαπλωμένος σὲ μιὰ πολυθρόνα τοῦ γραφείου του, τάφισε νὰ πέσῃ καταγῆς ψυχρά καὶ ἀδιάφορα καὶ τινάζοντας τὸν καπνὸ τοῦ τσιγάρου ψηλὰ μουρμούρισε, συνοδευοντας τὰ λόγια του μὲ τὸ συνειθισμένο του σαρκαστικὸ χαμόγελο:

— Αἱ! καὶ τώρα τί βγγῆκε καὶ μ' αὐτὸ!...

(Ἀκολουθεῖ)